

CONCEPT

**Regeling van de Minister van Economische Zaken van
nr. WJZ , houdende nadere regels met betrekking tot het verlenen van
instemming met wijzigingen ten aanzien van de eigendom van elektriciteitsnetten en
gastransportnetten als bedoeld in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet (Regeling
eigendom energienetten)**

De Minister van Economische Zaken,
Gelet op de artikelen 93, derde lid, van de Elektriciteitswet 1998 en 85, derde lid, van de
Gaswet;

Besluit:

Artikel 1

Tot de kring van de overheid, bedoeld in artikel 93, derde lid, van de Elektriciteitswet
1998 onderscheidenlijk artikel 85, derde lid, van de Gaswet behoren uitsluitend:

- a. de Staat, de provincies en de gemeenten;
- b. de volgende rechtspersonen, mits alle aandelen in de desbetreffende rechtspersoon
direct of indirect worden gehouden door de Staat, een provincies of een gemeente en mits
deze rechtspersoon direct of indirect aandeelhouder is van een rechtspersoon die een
elektriciteitsnet of gastransportnet in eigendom heeft:
 1. N.V. Nederlandse Gasunie;
 2. TenneT Holding B.V.;
 3. Essent N.V.;
 4. N.V. Nuon;
 5. Eneco Holding N.V.;
 6. Delta N.V.;
 7. NRE Group B.V.;
 8. Centraal Overijsselse Nutsbedrijven N.V.;
 9. N.V. ONS Houdstermaatschappij;
 10. N.V. Rendo Holding;
 11. N.V. Holding Nutsbedrijf Westland;
 12. Intergas Holding B.V.;
- c. rechtspersonen die een volledige dochtermaatschappij zijn van een rechtspersoon als
bedoeld onder b;
- d. rechtspersonen die ten doel hebben de eigendom van een net te houden, mits alle
aandelen in de desbetreffende rechtspersoon worden gehouden door een rechtspersoon als
bedoeld onder a, b of c.

Artikel 2

Onder de eigendom van een net wordt niet begrepen de economische eigendom als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel aa, van de Elektriciteitswet 1998 dan wel artikel 1, eerste lid, onderdeel u, van de Gaswet.

Artikel 3

Deze regeling treedt in werking met ingang van.....

Artikel 4

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling eigendom energienetten

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

De Minister van Economische Zaken,

TOELICHTING

1. Inleiding

Met deze regeling wordt uitvoering gegeven aan het derde lid van artikel 93 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 85 van de Gaswet, zoals deze zijn gewijzigd bij de wet van 23 november 2006 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet in verband met nadere regels omtrent een onafhankelijk netbeheer (Stb. 614). Daarin is thans bepaald dat de Minister van Economische Zaken zijn instemming met een wijziging in de eigendom van een elektriciteits- of gastransportnet weigert indien de wijziging ertoe zou leiden dat een natuurlijk persoon of rechtspersoon buiten de kring van de overheid rechten op een net zouden krijgen. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld waarin de kring van natuurlijke personen en rechtspersonen die behoren tot de overheid nader worden aangeduid. Deze regeling verduidelijkt welke rechtspersonen behoren tot de kring van de overheid. Daarmee is vastgelegd welke rechtspersonen een energienet in eigendom kunnen hebben.

2. Instemmingsvereiste

Doordat iedere wijziging met betrekking tot de eigendom van een net of van de aandelen in een netbeheerder op grond van het tweede lid van artikel 93 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 85 van de Gaswet de instemming van de Minister van Economische Zaken behoeft kan eigendomsovergang rechtens niet plaatsvinden zonder deze instemming. Dat betekent dat voor het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen zoals de levering van aandelen in een netbeheerder of het vestigen van zekerheidsrechten op die aandelen de instemming van de Minister is vereist. Rechtshandelingen die in strijd met dit voorschrift worden verricht, zijn nietig op grond van artikel 40, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. Daarbij kan de Minister, indien deze zijn instemming heeft onthouden, op grond van artikel 93, vijfde lid van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 85, vijfde lid van de Gaswet, een andere rechtspersoon als netbeheerder aanwijzen indien de voorgenomen wijziging met betrekking tot de aandelen toch voortgang vindt. Ten aanzien van wijzigingen met betrekking tot de eigendom van een net wordt deze instemming onthouden indien een voorgenomen eigendomsoverdracht ertoe zou leiden dat de neteigendom buiten de kring van de overheid terecht zou komen. Iedere wijziging met betrekking tot de eigendom van het net is aan instemming onderworpen. Dit betekent dat instemming is vereist bij materiële wijzigingen ten aanzien van de juridische beschikkingsmacht over een net. Daar wordt mede onder begrepen overdracht van aandelen van een rechtspersoon die (juridisch) eigenaar is van een net, de overdracht van aandelen van een eventuele holdings van die rechtspersoon-neteigenaar en overdracht van zeggenschapsrechten op aandelen van die vennootschappen. De rechtspersoon die juridisch eigenaar is van een net wordt aangemerkt als degene aan wie een net toebehoort in de zin van artikel 10 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 2 van de Gaswet. Bij het verstrekken van zekerheden worden rechten ten aanzien van de eigendom op een net gevestigd, met name het recht op

executie van het onderpand. Omdat voor iedere wijziging met betrekking tot de eigendom van een net instemming moet worden verleend, moet dit ook voor het vestigen van een zakelijk zekerheidsrecht (zoals een recht van hypotheek op het net) of persoonlijk zekerheidsrecht (zoals borg) door een neteigenaar of het vestigen van een pandrecht op aandelen van een neteigenaar of moedermaatschappij van een neteigenaar. Deze rechten mogen immers niet zo ver strekken dat de eigendom van de bezwaarde netten of rechtspersonen-neteigenaren buiten de kring van de overheid terecht kan komen.

3. De kring van de overheid

Voor de in paragraaf 1 genoemde wijziging van artikel 93 van de Elektriciteitswet 1998 en 85 van de Gaswet, was in die artikelen bepaald dat de instemming moest worden geweigerd indien de wijziging met betrekking tot de eigendom van een net ertoe zou leiden dat een natuurlijke persoon of rechtspersoon buiten de kring van hen aan wie aandelen in een netbeheerder toebehoren rechten op een net zou krijgen. Tot die kring behoorden de krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen die op 1 juli 1996 direct of indirect aandeelhouder waren van een netbeheerder. Met deze regeling wordt verduidelijkt dat de Staat der Nederlanden en alle Nederlandse provincies en gemeenten en hun volle privaatrechtelijke dochterondernemingen – deze laatste slechts voor zover deze thans belangen hebben in energienetten – gerechtigd zijn om de juridische eigendom van netten onder zich te hebben. Het is niet noodzakelijk om overheden die thans geen belang hebben in een energiebedrijf met een netwerk, buiten te sluiten van de kring van de overheid. Ook een provincie of gemeente die onder de oude bepaling niet tot de kring behoorde, kan desgewenst een eigendomsbelang in een net nemen. Dit sluit aan bij de inhoud van het Besluit aandelen netbeheerders, op grond waarvan alle provincies en gemeenten aandeelhouder van een netbeheerder kunnen zijn. Zo wordt bevorderd dat ook provincies en gemeenten die afstand hebben gedaan van hun energiebelangen, desgewenst weer kunnen toetreden tot de kring van neteigenaren en dat bijvoorbeeld regionale clustering van neteigendom – zo dit wenselijk voorkomt – mogelijk wordt gemaakt. De opsomming van artikel 1 is limitatief; tot de kring van de overheid behoren slechts de hier genoemde rechtspersonen. Wat betreft de genoemde overheidsbedrijven gaat het om deelnemingen waarbij de Staat, een provincie, een gemeente of meerdere van deze overheden gezamenlijk direct of indirect alle aandelen in een neteigenaar en alle stemrechten in de algemene vergadering van aandeelhouders kunnen uitoefenen. Voor de goede orde zij hier opgemerkt dat is aangesloten is bij het taalgebruik van het Burgerlijk Wetboek. Zo wordt in artikel 1, onderdeel b met “alle aandelen (...) worden gehouden” de eigendom van de betreffende aandelen bedoeld, niet houderschap. Onderdeel d van artikel 1 is met name opgenomen om herstructurering binnen de energiebedrijven mogelijk te maken. Onder de daar genoemde rechtspersonen vallen mede rechtspersonen die in het kader van een fusie of splitsing van onder b genoemde rechtspersonen zijn opgericht en als zodanig rechtsopvolger zijn van (een van) die rechtspersonen. Deze rechtsopvolgers moeten dan ook gerekend worden tot de kring van de overheid, althans

zolang zij een energienet in eigendom hebben, dan wel een 100% deelneming heeft in een rechtspersoon die een energienet in eigendom heeft.

Overheidsorganen van algemeen bestuur, zoals de Staat, provincies en gemeenten, staat het vrij die besluiten te nemen of activiteiten te verrichten, die naar hun oordeel in het algemeen belang wenselijk zijn. Daartoe kan mede behoren het belang van een goede energievoorziening in hun regio. Het behouden of verwerven van een energienet kan daarvan onderdeel uitmaken. Dit ligt anders voor zogenaamde organen van functioneel bestuur. Deze hebben uitsluitend tot taak hetgeen hun bij de (instellings-)wet in opgedragen. Voorbeelden van organen van functioneel bestuur zijn waterschappen en zelfstandige bestuursorganen. Het behartigen van het belang van een goede energievoorziening behoort niet tot hun taak, daarom worden zij ook niet aangewezen als mogelijke aandeelhouders van een energieneteigenaar. Daarnaast zijn ook 100%-overheidsdeelnemingen die niet het behartigen van belangen in de energiesector als primaire taak hebben uitgesloten van de mogelijkheid om deel te nemen in de eigendom van energienetten. Ingevolge artikel 1 behoren derhalve slechts de Staat, provincies of de gemeenten, de genoemde energiebedrijven zolang deze voor 100% deelneming zijn van de Staat, provincies of gemeenten en volledige dochtermaatschappijen van die energiebedrijven tot de kring van de overheid. In het derde lid van artikel 93 van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 85 van de Gaswet is mede sprake van natuurlijke personen die zouden kunnen behoren tot de kring van de overheid. Hier wordt niet nader geregeld dat ook natuurlijke personen tot de kring van de overheid behoren. Het gaat erom netten in het vermogen van de overheid te brengen of te houden. Niet goed denkbaar is hoe dat het vermogen van een natuurlijke persoon kan zijn.

4. Eigendomsbegrip

Aangezien artikel 10a van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 3b van de Gaswet ertoe verplichten dat de economische eigendom berust bij een netbeheerder, wordt hier met 'eigendom' bedoeld de juridische 'blote' eigendom die resteert nadat de economische eigendom in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel aa, van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 1, eerste lid, onderdeel u, van de Gaswet, is overgegaan op de netbeheerder. Voor alle duidelijkheid is dit in artikel 2 ook opgenomen. Deze regeling beoogt de juridische eigendom van netten direct of indirect bij de overheid te laten berusten. De economische eigendom van het net dient met ingang van 1 juli 2008 op grond van artikel 10a van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 3b van de Gaswet in handen te zijn van de netbeheerder. Op het aandeelhouderschap van netbeheerders ziet het eerder genoemde Besluit aandelen netbeheerders. Opgemerkt wordt dat de verplichte overgang van de economische eigendom van een net aan de netbeheerder niet noodzakelijkerwijs hoeft te leiden tot overdracht van de juridische eigendom. Dit staat, binnen de grenzen van deze regeling, ter keuze aan de betrokkenen.

De Minister van Economische Zaken,